

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE LA PRESIDÈNCIA

3165 *Reial decret 455/2012, de 5 de març, pel qual s'estableixen les mesures destinades a reduir la quantitat de vapors de gasolina emesos a l'atmosfera durant el proveïment dels vehicles de motor a les estacions de servei.*

En virtut del Conveni sobre contaminació atmosfèrica transfronterera a gran distància, signat a Ginebra el 1979, en el marc de la Comissió Econòmica de les Nacions Unides per a Europa, les parts es comprometen a limitar, prevenir i reduir progressivament les emissions de contaminants atmosfèrics i, amb això, a lluitar contra la contaminació transfronterera consegüent, entesa com a alliberament a l'atmosfera, per l'ésser humà, de substàncies o d'energia que tinguin, en un altre país, efectes perjudicials per a la salut, el medi ambient o els béns materials, sense distingir les fonts individuals i col·lectives d'aquest alliberament.

El tractat internacional esmentat s'ha completat amb diversos protocols específics, entre els quals s'inclouen el Protocol de Ginebra de 18 de desembre de 1991, sobre el control de les emissions de compostos orgànics volàtils o dels seus fluxos transfronterers, fixa objectius de reducció per a les emissions de compostos orgànics volàtils (COV) i, d'altra banda, el Protocol de Göteborg de 30 de novembre de 1999 per lluitar contra l'acidificació, l'eutrofització i l'ozó troposfèric, fixa límits d'emissió per a quatre contaminants (diòxid de sofre, òxids de nitrogen, COV i amoníac) i exigeix l'aplicació de les millors tècniques disponibles per limitar les emissions.

Tant el nostre país com la Unió Europea són part dels dos protocols, motiu pel qual la recuperació de vapors de gasolina emesos a l'atmosfera va ser regulada inicialment per la Directiva 94/63/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de desembre de 1994, sobre el control d'emissions de compostos orgànics volàtils (COV) resultants de l'emmagatzematge i distribució de gasolina des dels terminals a les estacions de servei (recuperació de vapors de gasolina en la fase I), que va ser incorporada a l'ordenament jurídic espanyol pel Reial decret 2102/1996, de 20 de setembre, sobre el control d'emissions de compostos orgànics volàtils (COV) resultants de l'emmagatzematge i distribució de gasolina des dels terminals a les estacions de servei. Posteriorment va ser aprovat el Reial decret 1437/2002, de 27 de desembre, pel qual s'adeqüen les cisternes de gasolina al Reial decret 2102/1996, de 20 de setembre, sobre control d'emissions de compostos orgànics volàtils (COV).

Els vapors de gasolina que s'alliberen durant el proveïment dels vehicles de motor a les estacions de servei s'han de recuperar igualment per limitar les emissions de vapors nocius a l'atmosfera. Aquests vapors contribueixen a les emissions de contaminants atmosfèrics com el benzè o l'ozó troposfèric, que són nocius per a la salut humana i el medi ambient.

El dret de la Unió Europea ha produït des d'aleshores diverses normes que afecten aquesta qüestió. En primer lloc, la Directiva 2001/81/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'octubre de 2001, sobre sostres nacionals d'emissió de determinats contaminants atmosfèrics, estableix sostres nacionals d'emissió per als COV que contribueixen a la formació d'ozó a la baixa atmosfera.

Per impulsar el compliment dels objectius de la Directiva 2001/81/CE, de 23 d'octubre, per Acord del Consell de Ministres, de 25 de juliol de 2003, es va aprovar el Programa nacional de reducció progressiva d'emissions nacionals de diòxid de sofre (SO₂), òxids de nitrogen (NO_x), compostos orgànics volàtils (COV) i amoníac (NH₃) i, posteriorment, mitjançant Acord del Consell de Ministres de 7 de desembre de 2007, el II Programa nacional de reducció d'emissions, de conformitat amb la Directiva 2001/81/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'octubre de 2001, sobre sostres nacionals

d'emissió de determinats contaminants atmosfèrics, que va ser publicat per Resolució de 14 de gener de 2008, de la llavors Secretaria General per a la Prevenció de la Contaminació i el Canvi Climàtic.

A continuació, la Decisió núm. 1600/2002/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de juliol de 2002, per la qual s'estableix el sisè programa d'acció comunitari en matèria de medi ambient, va establir la necessitat de reduir la contaminació de l'aire a nivells que minimitzin els efectes perjudicials per a la salut humana i el medi ambient.

Després la Directiva 2008/50/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 21 de maig de 2008, relativa a la qualitat de l'aire ambient i a una atmosfera més neta a Europa, que fixa uns objectius de qualitat de l'aire per a l'ozó i el benzè a la baixa atmosfera, va ser incorporada al nostre ordenament mitjançant el Reial decret 102/2011, de 28 de gener, de millora de la qualitat de l'aire.

Recentment, s'ha regulat la fase II de recuperació de vapors de gasolina mitjançant l'aprovació de la Directiva 2009/126/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 21 d'octubre de 2009, relativa a la recuperació de vapors de gasolina de la fase II durant el proveïment dels vehicles de motor a les estacions de servei, que amplia l'aplicació de l'anteriorment esmentada Directiva 94/63/CE a les instal·lacions requerides a les estacions de servei per a la recuperació de vapors de gasolina, amb el fi de reduir la quantitat de vapors de gasolina emesos a l'atmosfera durant el proveïment dels vehicles de motor a les estacions de servei.

Per a això, mitjançant el present Reial decret es transposa l'esmentada Directiva 2009/126/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de desembre, i s'exigeix que les estacions de servei noves es dotin d'un sistema de recuperació de vapors de gasolina si el seu cabal efectiu és superior a 500 m³/any i en el cas de les existents per a cabals superiors a 3.000 m³/any, que l'incorporin com a màxim el 31 de desembre de 2018.

D'aquesta forma, la instal·lació d'un sistema de recuperació de vapors de gasolina despresos del dipòsit de combustible d'un vehicle de motor durant el proveïment en una estació de servei ha de permetre transferir aquests vapors a un dipòsit d'emmagatzematge de l'estació de servei, o tornar-los a l'assortidor o dispensador de gasolina amb el fi d'evitar perills al medi ambient i a la salut pública.

Les estacions de servei, en matèria de seguretat industrial, actualment estan regulades en el Reial decret 2085/1994, de 20 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament d'instal·lacions petrolíferes, així com a la Instrucció tècnica complementària MI-IP-02 «Parcs d'emmagatzematge de líquids petrolífers» aprovada pel Reial decret 2085/1994, i modificada pel Reial decret 1562/1998, de 17 de juliol, i per la Instrucció tècnica complementària MI-IP 04 «Instal·lacions per a subministrament a vehicles», aprovada pel Reial decret 2201/1995, de 28 de desembre, modificada pel Reial decret 1523/1999, d'1 d'octubre.

El present Reial decret troba el seu fonament a la Llei 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera, que a la seva disposició final novena habilita el Govern perquè, en l'àmbit de les seves competències i prèvia consulta amb les comunitats autònomes, aprovi totes les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació, execució i desplegament del que estableix aquesta Llei, així com a actualitzar-ne els annexos.

Així mateix, troba el seu fonament a la Llei 21/1992, de 16 de juliol, d'indústria, que a l'article 9 estableix que l'objectiu de la seguretat industrial és la prevenció i limitació de riscos, que es puguin derivar per a les persones, fauna, flora, béns o al medi ambient. La mateixa Llei, a l'article 12.5, disposa que els reglaments de seguretat industrial d'àmbit estatal han de ser aprovats pel Govern de la nació, sense perjudici que les comunitats autònomes, amb competència legislativa sobre indústria, puguin introduir requisits addicionals sobre les mateixes matèries quan es tracti d'instal·lacions radicades en el seu territori.

Per a l'elaboració d'aquest Reial decret s'ha consultat les comunitats autònomes, així com, d'acord amb el que estableix l'article 24.1.c) de la Llei 50/1997, de 27 de novembre, del Govern, les entitats del sector conegudes i considerades més representatives. També d'acord amb la Llei 27/2006, de 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d'accés a la

informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient, el Reial decret ha estat objecte del tràmit de participació pública a què es refereix l'article 16 de la Llei esmentada i, d'altra banda, ha estat objecte d'informe del Consell Assessor de Medi Ambient d'acord amb el que preveu l'article 19 d'aquesta norma legal.

A més aquest Reial decret ha estat objecte d'informe del Consell de Coordinació de la Seguretat Industrial, d'acord amb el que preveuen l'article 18.4.c) de la Llei 21/1992, de 16 de juliol, d'indústria, i l'article 2.d) del Reglament del Consell de Coordinació de la Seguretat Industrial, aprovat pel Reial decret 251/1997, de 21 de febrer.

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del títol competencial que preveu l'article 149.1.23a de la Constitució, que reserva a l'Estat competència exclusiva en matèria de legislació bàsica sobre protecció del medi ambient, sense perjudici de les facultats de les comunitats autònomes d'establir normes addicionals de protecció. Així mateix, es dicta a l'empara del que preveu l'article 149.1.13a de la Constitució, que confereix a l'Estat la competència exclusiva sobre les bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica.

En virtut d'això, a proposta del ministre d'Indústria, Energia i Turisme i del ministre d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 2 de març de 2012,

DISPOSO:

Article 1. *Objecte.*

Constitueix l'objecte d'aquest Reial decret l'establiment i regulació de l'obligació de les estacions de servei de dotar-se d'un sistema per reduir la quantitat de vapors de gasolina emesos a l'atmosfera durant el proveïment dels vehicles de motor en aquestes (recuperació de vapors de gasolina de la fase II), així com el seu procediment de verificació i seguiment.

Article 2. *Definicions.*

Als efectes d'aquest Reial decret s'entén per:

- a) Cabal: la quantitat total anual de gasolina descarregada des de dipòsits mòbils a una estació de servei.
- b) Eficiència de la captura de vapors de gasolina: la quantitat de vapors de gasolina capturats pel sistema de recuperació de vapors de gasolina de la fase II comparada amb la quantitat de vapors de gasolina que, d'una altra manera, s'haurien emès a l'atmosfera en absència de tal sistema, expressat en percentatge.
- c) Estació de servei: estació de servei tal com es defineix a l'article 2.f) del Reial decret 2102/1996, de 20 de setembre, sobre el control d'emissions de compostos orgànics volàtils (COV) resultants de l'emmagatzematge i distribució de gasolina des dels terminals a les estacions de servei.
- d) Estació de servei existent: una estació de servei que estigui construïda o per a la qual s'hagi concedit un permís d'urbanisme, una llicència de construcció o una llicència d'explotació abans de l'1 de gener de 2012.
- e) Estació de servei nova: una estació de servei que estigui construïda o per a la qual s'hagi concedit un permís d'urbanisme, una llicència de construcció o una llicència d'explotació a partir de l'1 de gener de 2012.
- f) Gasolina: gasolina tal com es defineix a l'article 2.a) del Reial decret 2102/1996, de 20 de setembre, sobre el control d'emissions de compostos orgànics volàtils (COV) resultants de l'emmagatzematge i distribució de gasolina des dels terminals a les estacions de servei.
- g) Modificació substancial: s'entén per modificació substancial la substitució total o parcial de tancs i de les seves canonades associades, o bé l'increment de la capacitat

d'emmagatzematge i/o de les posicions de subministrament i/o de les línies d'impulsió, d'aspiració o de vapor.

h) Relació vapor/gasolina: relació entre el volum de vapors de gasolina a pressió atmosfèrica que passen pel sistema de recuperació de vapors de gasolina de la fase II i el volum de gasolina expès.

i) Sistema de control automàtic: dispositiu que detecti automàticament les fallades en el funcionament adequat del sistema de recuperació de vapors de gasolina de la fase II i en el mateix sistema de control automàtic. A més s'han d'indicar les fallades al titular de l'estació de servei i ha d'aturar automàticament el flux de gasolina de l'assortidor o dispensador defectuós si la fallada no es rectifica en un termini de 7 dies.

j) Sistema de recuperació de vapors de gasolina de la fase II: equip destinat a recuperar els vapors de gasolina despresos del dipòsit de combustible d'un vehicle de motor durant el proveïment en una estació de servei i que transfereix aquests vapors a un dipòsit d'emmagatzematge de l'estació de servei o el retorna a l'assortidor o dispensador de gasolina per a la seva revenda.

k) Vapors de gasolina: tots els compostos gasosos que s'evaporen de la gasolina.

Article 3. Àmbit d'aplicació.

1. Aquest Reial decret és aplicable a les estacions de servei noves sempre que:

- a) el seu cabal efectiu o previst sigui superior a 500 m³/any, o,
- b) si estan situades a sota d'habitatges o de zones de treball permanents, el seu cabal efectiu o previst sigui superior a 100 m³/any.

2. També s'aplica a les estacions de servei existents que siguin sotmeses a una modificació substancial sempre que:

- a) el seu cabal efectiu o previst sigui superior a 500 m³/any, o,
- b) si estan situades a sota d'habitatges o de zones de treball permanents, el seu cabal efectiu o previst sigui superior a 100 m³/any.

3. Aquest Reial decret no és exigible a les estacions de servei l'ús exclusiu de les quals estigui vinculat a la fabricació i el subministrament de vehicles de motor nous.

Article 4. Nivell mínim de recuperació de vapors de gasolina.

1. Els equips de recuperació de vapors de gasolina de la fase II que s'instal·lin en els assortidors o dispensadors de gasolina de les estacions de servei han de captar almenys el 85 per cent dels vapors de gasolina.

L'eficiència de la captura dels vapors de gasolina d'aquests sistemes ha d'estar certificada pel fabricant d'acord amb les normes tècniques europees pertinents o amb els mètodes establerts pel Comitè Europeu a què es refereix l'article 8 de la Directiva 2009/126/CE, de 21 d'octubre, o, en absència de les normes o procediments esmentats, d'acord amb normes o codis de prestigi reconegut.

2. Per al cas en què els vapors de gasolina es transfereixen a un dipòsit d'emmagatzematge situat a l'estació de servei, la relació vapor/gasolina s'ha de situar entre un mínim de 0,95 i un màxim d'1,05.

3. La instal·lació d'un sistema de recuperació de vapors fase II ha d'estar d'acord amb la legislació metrològica vigent. La utilització d'aquest no ha d'afectar els paràmetres metrològics de l'instrument de mesura sobre el qual s'instal·la.

Article 5. Verificacions periòdiques.

1. L'eficiència de la captura de vapors de gasolina dels sistemes de fase II de recuperació de vapors de gasolina ha de ser comprovat almenys un cop l'any per un organisme de control autoritzat regulat en els articles 15 i següents de la Llei 21/1992, de

16 de juliol, i en els articles 41 i següents del Reglament per a la infraestructura per a la qualitat i la seguretat industrial, aprovat pel Reial decret 2200/1995, de 28 de desembre.

Aquesta prova es pot efectuar verificant que la relació vapor/gasolina en condicions simulades de flux de gasolina és conforme a l'article 4 o mitjançant un altre mètode adequat.

2. El termini que estableix l'apartat anterior és de tres anys si l'estació de servei disposa d'un sistema de control automàtic.

3. La verificació periòdica consisteix a comprovar el que estableixen els apartats anteriors, així com a certificar que es compleixen o han complert els requisits i deures que estableixen els articles 6 i 7 del present Reial decret.

4. En el cas d'instal·lacions regulades per la instrucció tècnica complementària MI-IP04 «Instal·lacions per a subministrament a vehicles», aprovada pel Reial decret 2201/1995, de 28 de desembre, i modificada pel Reial decret 1523/1999, d'1 d'octubre, el resultat de les verificacions periòdiques ha de ser registrat en el Llibre de revisions, proves i inspeccions per part de l'organisme de control que la porti a terme.

5. Si el resultat de la verificació periòdica resulta no conforme amb els requisits que estableix el present Reial decret, l'organisme de control ho ha de comunicar de forma immediata a l'òrgan competent de la comunitat autònoma.

Article 6. *Informació al consumidor.*

1. Tota estació de servei que tingui instal·lat un sistema de recuperació de vapors de gasolina de fase II n'ha d'informar el consumidor.

2. Per a això, el titular de l'estació de servei n'ha d'informar mitjançant un senyal, una etiqueta o un altre distintiu a l'efecte en el mateix assortidor o dispensador o a les seves proximitats.

Article 7. *Informació per a les administracions públiques.*

1. Els titulars de les estacions de servei han de comunicar a l'òrgan competent de la comunitat autònoma la instal·lació dels sistemes de recuperació de vapors, indicant el tipus de sistema instal·lat.

Les comunitats autònomes han de possibilitar que aquesta comunicació sigui realitzada per mitjans electrònics.

2. L'òrgan competent de la comunitat autònoma ha de posar les dades esmentades a l'apartat anterior, a disposició del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient per a la seva integració en el sistema espanyol d'informació, vigilància i prevenció de la contaminació atmosfèrica.

Article 8. *Règim sancionador.*

L'incompliment de les obligacions que estableix aquest Reial decret s'ha de sancionar de conformitat amb el que estableixen el títol V de la Llei 21/1992, de 16 de juliol, d'indústria, i el capítol VII de la Llei 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera.

Disposició transitòria única. *Estacions de servei existents.*

El que disposa aquest Reial decret només és exigible a les estacions de servei existents amb un cabal superior a 3.000 m³/any a partir del 31 de desembre de 2018.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que disposen els articles 149.1.13a i 23a de la Constitució, que atribueixen respectivament a l'Estat la competència sobre bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica, i de legislació bàsica sobre

protecció del medi ambient, sense perjudici de les facultats de les comunitats autònomes d'establir normes addicionals de protecció.

Disposició final segona. *Incorporació de dret de la Unió Europea.*

Mitjançant aquest Reial decret s'incorpora al dret espanyol la Directiva 2009/126/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 21 d'octubre de 2009, relativa a la recuperació de vapors de gasolina de la fase II durant el proveïment dels vehicles de motor a les estacions de servei.

Disposició final tercera. *Desplegament i aplicació del Reial decret.*

Els ministres d'Indústria, Energia i Turisme, i d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient han de dictar conjuntament o separadament, segons les matèries de què es tracti, i en l'àmbit de les seves competències respectives, les disposicions que exigeixin el desplegament i l'aplicació d'aquest Reial decret.

Disposició final quarta. *Entrada en vigor.*

El present Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 5 de març de 2012.

JUAN CARLOS R.

La vicepresidenta del Govern i ministra de la Presidència,
SORAYA SÁENZ DE SANTAMARÍA ANTÓN